

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

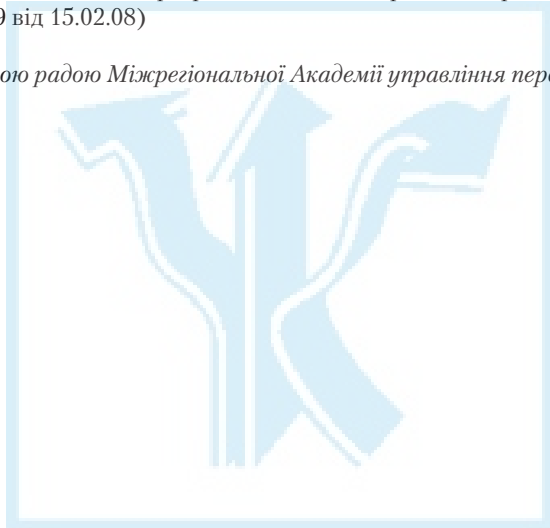
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доктором філософії в області економіки, доцентом кафедри банківської і страхової справи МАУП *В. Д. Бігдашем*

Затверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 9 від 15.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бігдаш В. Д. Навчальна програма дисципліни “Страховий менеджмент” (для спеціалістів, магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Страховий менеджмент”, питання для самоконтролю, вказівки до написання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Страховий менеджмент” входить до програм фахової підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації слухачів Міжрегіональної Академії управління персоналом освітньо-кваліфікаційних рівнів магістра та спеціаліста денної, вечірньої та заочної форм навчання.

Мета вивчення дисципліни — здобути глибокі знання з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів управління страхуванням, перестрахованням та формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням в діяльності страхових організацій.

Завдання дисципліни:

1. Вивчення сутності, ролі і механізму управління страховою діяльністю для успішного застосовування в галузі страхування та використання можливості страхового захисту в роботі та особистому житті.

2. Вивчення засобів організації та розвитку страхової компанії й регулювання страхової діяльності.

3. Опанування основних напрямків управління страховою діяльністю з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду.

4. Набуття практичних навичок планування та прийняття управлінських рішень при здійсненні страхування, перестраховання та інвестиційної діяльності страхових компаній.

Наявність глибоких та сталих знань з дисципліни “Страховий менеджмент” є обов’язковою для завершення навчання за програмами підготовки магістра.

Предметом дисципліни є відносини, що виникають у процесі управління формуванням, розподілом та використанням фондів страхових компаній при наданні страхових послуг суб’єктам ринкової економіки.

Міждисциплінарні зв’язки дисципліни

Методичною основою дисципліни “Страховий менеджмент” є сучасні економічні теорії та концепції менеджменту, страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики організації страхування та надання страхових послуг, розробки провідних вчених і працівників страхового бізнесу країн зі сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні

і практичні досягнення практики менеджменту страхової діяльності на національному страховому ринку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

№ пор.	Назва змістового модуля та теми
	Змістовий модуль I. Теоретичні основи страхового менеджменту
1	Комерційне страхування та його розвиток в Україні
2	Сутність і характерні риси страхового менеджменту
	Змістовий модуль II. Функції страхового менеджменту
3	Планування страхової діяльності
4	Організація страхової компанії
5	Управління діяльністю страховика
6	Контроль та звітність страхової компанії
	Змістовий модуль III. Ключові напрямки страхового менеджменту
7	Управління маркетинговою діяльністю
8	Управління ризиками страхової діяльності
9	Управління перестраховальною діяльністю
10	Управління фінансовою діяльністю страховика
	Разом годин 108

ЗМІСТ
дисципліни
“СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Змістовий модуль I. Теоретичні основи страхового менеджменту

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

Комерційне страхування, його зміст та сутність. Еволюція комерційного страхування.

Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.

Функції та принципи страхування.

Види діяльності страховика.

Тенденції розвитку комерційного страхування в Україні.

Література [3–5; 10; 15; 17; 21; 25; 46–51; 59; 87–89]

Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

Поняття менеджменту страхової діяльності.

Страхова організація як складна багатофункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність та взаємодія, структурність, ієрархічність та ін.

Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Література [15; 17; 27–29; 32; 37; 38; 43; 46; 49–61; 85]

Змістовий модуль II. Функції страхового менеджменту

Тема 3. Планування страхової діяльності

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи.

Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.

Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділи типового бізнес-плану.

Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.

Література [11; 14; 17; 23; 26; 29; 32–35; 37; 38; 43; 46; 49–53; 68; 79; 80]

Тема 4. Організація страхової компанії

Зміст і принципи організації страхової діяльності.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.

Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії.

Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика. Спеціалізація страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестраховання. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Література [1; 3; 7; 10; 11; 17; 19; 27; 29; 30; 38; 42; 43; 49–51; 60; 84]

Тема 5. Управління діяльністю страховика

Основні типи організаційних структур управління страхової компанії, їх переваги та недоліки. Обов'язки керівників вищої і середньої ланки, співробітників. Етапи вдосконалення організаційних структур.

Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір та реалізація стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії. Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінювання та контролю реалізації стратегії. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

Підсистема кадрового менеджменту. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.

Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Модель аналізу та оцінювання ділових якостей менеджера. Формування колективу страхової компанії та роль мотивації у страховій діяльності.

Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації у страховій діяльності. Функції інформаційних систем у страховій компанії. Мета, завдання і основні функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях. Структура офісної системи.

Література [1–4; 11; 14; 17; 19; 29; 31–30; 37–39; 42; 46; 49–55; 59–92]

Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії

Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.

Склад системи правового регулювання страхових відносин. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України.

Державний нагляд та регулювання страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників). Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Література [1–4; 9–13; 26; 29; 32–35; 39; 41; 43; 45; 58; 62]

Змістовий модуль III. Ключові напрямки страхового менеджменту

Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю

Сутність та складові страхового маркетингу.

Зміст та завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг за ознаками: ринкової активності, економічними, юридичними, за обсягом страхового захисту тощо.

Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхування як основний інструмент реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту.

Продуктові стратегії: розробка нового страхового продукту (товарна складова), продаж страхового продукту на нових ринках (ринкова складова). Досягнення конкурентних переваг: економія витрат компанії та використання різних типів диверсифікації. Інноваційна діяльність страхової компанії та залучення ресурсів для цього.

Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг. Концепція М. Портера при визначенні середовища страхового продукту і його конкурентні можливості. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та інших.

Управління системою продажів страхових продуктів. Особливості страхової послуги як товару. Роль продажу страхових продуктів в розвитку страхової діяльності.

Поняття, типи й основні принципи функціонування системи продажу страхових продуктів. Переваги і недоліки різних систем продажу, їхній порівняльний аналіз і напрямки використання за видами страхових послуг.

Література [3–7; 15; 17; 18; 20–25; 27–29; 34–40; 42–51; 56; 59; 76; 84; 92]

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

Визначення поняття “менеджмент ризиків страхової діяльності”, його мета і зміст. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності.

Особливості ідентифікації й оцінювання ризиків страхової діяльності.

Організаційно-технічні та фінансово-договірні способи управління ризиками. Особливість страхування і перестраховування ризиків діяльності страхової організації.

Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування.

Література [3; 7; 9; 16; 17; 42–43; 50; 57; 64; 70–72; 78; 80; 81]

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

Визначення й зміст перестраховування.

Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.

Принципи управління перестраховальною діяльністю. Принципи відшкодування, граничної сумлінності й особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності.

Управління пропорційним та непропорційним перестраховуванням. Факультативне та облігаторне перестраховування.

Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та іноземними перестраховиками.

Література [2–4; 9; 15; 17; 19; 25; 29–31; 36; 38; 40; 48–51; 71–74; 84; 87–91]

Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.

Оцінювання фінансових ресурсів страхової компанії, їх джерел і форм руху. Статутний капітал. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями.

Аналіз страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансовими результатами (прибутком і рентабельністю).

Планування фінансової діяльності страхової компанії. Річний і квартальний плани доходів і витрат. Контроль фінансових результатів і прибутку, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому.

Управління платоспроможністю страховика.

Управління формуванням та використанням прибутку.

Література [2–4; 8; 9; 12; 13; 21; 25; 33; 38; 41–43; 45; 50–52; 58; 62–66; 69; 71; 87–91]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні складові страхової діяльності та тенденції їх розвитку в Україні.
2. Способи страхування та відповідні їм види страхової діяльності.
3. Зміст і призначення основних принципів страхування.
4. Сутність страхового ринку, його стан і розвиток в Україні.
5. Сутність та передумови формування страхового менеджменту.
6. Суб'єкти страхового менеджменту.
7. Страхова організація як складна багатofункціональна система, її властивості.
8. Середовище страхового менеджменту та його структура.
9. Принципи та функції страхового менеджменту.
10. Взаємозв'язок менеджменту страхових операцій, менеджменту перестраховування та інвестиційного менеджменту страхової діяльності.
11. Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.

12. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
13. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки.
14. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг та її функції.
15. Реєстрація страхової компанії та її ліцензування.
16. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку.
17. Функції контролю, забезпечення гласності діяльності суб'єктів і підтримки правопорядку в галузі.
18. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої бази регулювання страхової діяльності в Україні.
19. Стратегічний менеджмент страхової діяльності та його складові.
20. Стратегії страхової діяльності.
21. Аналіз зовнішнього середовища діяльності страхової компанії.
22. Методи аналізу внутрішнього середовища діяльності страхової компанії.
23. Характеристики SWOT-аналізу та його застосування у страховому менеджменті.
24. Стратегічні цілі страхового менеджменту та чинники їх вибору.
25. Види стратегій страхової діяльності та принципи їх формування.
26. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.
27. Зміст і принципи організації страхового менеджменту.
28. Аналіз організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.
29. Акціонерна страхова компанія та її структура. Представництво, агентство, філія страхової компанії.
30. Особливості створення страховика, що здійснює страхування життя.
31. Особливості створення страховика, що здійснює загальні види страхування.
32. Особливості створення страховика, що здійснює перестраховування.
33. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
34. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
35. Етапи вдосконалення організаційних структур.
36. Управлінський цикл страхової компанії.

37. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
38. Інформаційні бази для страхової діяльності. Стан та напрямки розвитку інформаційного забезпечення вітчизняних страховиків.
39. Функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях.
40. Взаємозв'язок стратегії та планування менеджменту страхової діяльності.
41. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.
42. Вимоги до поточного та оперативного планування страхової діяльності.
43. Вимоги до стратегічного планування страхової діяльності.
44. Бізнес-планування на етапі ліцензування страхової діяльності.
45. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.
46. Зміст та завдання управління якістю страхового продукту.
47. Управління здійсненням ризикових видів страхування: сутність та складові.
48. Управління здійсненням страхування життя: сутність та складові.
49. Договір страхування як інструмент реалізації страхового продукту.
50. Механізм розробки страхового продукту.
51. Страховий маркетинг та його роль в страховому менеджменті.
52. Конкурентні можливості та середовище страхового продукту за концепцією М. Портера.
53. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи.
54. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць фірми МакКінзі.
55. Управління страховим портфелем конкурентоспроможних страхових послуг.
56. Сучасний стан та напрямки розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.
57. Особливості страхової послуги як товару.
58. Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажу страхових продуктів.
59. Пряма система продажу страхових продуктів.

60. Системи продажу страхових продуктів із залученням страхових агентів.
61. Принципи управління мережею страхових агентів.
62. Системи продажу страхових продуктів через страхових і пере-страхових брокерів.
63. Порівняльний аналіз систем продажу страхових продуктів.
64. Підсистема кадрового менеджменту страховика.
65. Основні професійні якості менеджера страхової організації.
66. Переваги принципу делегування повноважень в управлінні пер-соналом страховика.
67. Менеджмент ризиків страхової діяльності, його мета і зміст.
68. Особливість ідентифікації й оцінювання ризиків страхової діяль-ності.
69. Характеристика ризиків страхової діяльності.
70. Принципи організації служби менеджменту ризиків страхової компанії.
71. Повний цикл управління ризиками страхової діяльності.
72. Організаційно-технічні способи управління ризиками страхової діяльності.
73. Фінансово-договірні способи управління ризиками страхової діяльності.
74. Страхування і перестрахування як засіб управління ризиками у діяльності страховика.
75. Визначення, зміст та функції перестрахування. Законодавче ре-гулювання перестрахувальної діяльності.
76. Принципи управління перестрахувальною діяльністю.
77. Управління пропорційним перестрахуванням.
78. Управління непропорційним перестрахуванням.
79. Порівняльний аналіз управління перестрахувальною діяльністю з вітчизняними та зарубіжними перестраховиками.
80. Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
81. Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії.
82. Планування фінансової діяльності страхової компанії.
83. Основні принципи й особливості управління фінансами страхо-вої компанії.
84. Управління формуванням страхових резервів
85. Управління розміщенням страхових резервів.
86. Управління інвестиційним портфелем страхової компанії.

87. Управління платоспроможністю страховика.
88. Управління формуванням та використанням прибутку.
89. Управління податками страховика.
90. Показники, що використовуються в економічному аналізі страхових операцій.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (для студентів заочної форми навчання)

Загальні вимоги до контрольної роботи

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми страхування і виконуватися студентом після вибору ним відповідних питань (завдань). Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується письмово у формі реферату, в якому розв'язуються конкретні ситуації.

При виконанні контрольної роботи студенти повинні:

- 1) уточнити завдання, визначити необхідні джерела для роботи над ним;
- 2) визначити тенденції розвитку процесів, що впливають із завдання, теоретично їх обґрунтувати та оцінити;
- 3) розкрити конкретні питання завдання;
- 4) сформулювати заключні висновки з висвітленням прогнозу розвитку процесу (явища) у перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно та обов'язково повинна містити:

- 1) зміст (номер завдання та його назву) контрольної роботи;
- 2) відповіді (із посиланнями на використану літературу) на питання варіанта контрольної роботи;
- 3) список використаної літератури.

При виконанні кожного завдання необхідно зазначити його номер та переписати умову.

Контрольна робота має бути викладена студентом логічно та технічно правильно оформлена, написана студентом власноручно чітким і розбірливим почерком в зошиті чи на аркушах паперу розміром 210×297 мм, допускаються інші варіанти – друкований (через 1,5 інтервали) або комп'ютерний текст (1,5 інтервали, шрифт типу Times

New Roman – 14 пт). Сторінки мають бути пронумеровані і мати поля (зліва – 30, справа – 15, зверху і знизу – 20 мм).

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 15–20 сторінок. Наприкінці роботи вміщується список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

Варіанти контрольних робіт

Номер варіанта контрольної роботи студент визначає за *останньою* цифрою номера своєї залікової книжки. Для цифри “0” вибирається варіант 10.

Варіант 1

1. Комерційне страхування, його сутність і принципи.
2. Планування страхової діяльності.
3. Функції перестраховування та законодавче регулювання перестраховування.

Варіант 2

1. Зміст та склад страхового менеджменту.
2. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії.
3. Принципи управління перестраховальною діяльністю.

Варіант 3

1. Принципи та функції страхового менеджменту.
2. Управління наданням окремих видів страхових послуг (на вибір – автостраховування, медичне страхування або страхування відповідальності).
3. Управління пропорційним та непропорційним перестраховуванням.

Варіант 4

1. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки.
2. Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг.
3. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії: сутність, принципи.

Варіант 5

1. Стратегічний менеджмент страхової діяльності: сутність та складові.
2. Порівняльний аналіз систем продажу страхових продуктів.
3. Основні принципи й особливості формування та управління резервами страховика.

Варіант 6

1. Процес створення страхової компанії: реєстрація та ліцензування.
2. Система продажу страхових продуктів через страхових посередників.
3. Управління інвестиційним портфелем страховика.

Варіант 7

1. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
2. Кадровий менеджмент у страховій діяльності.
3. Управління платоспроможністю страховика.

Варіант 8

1. Необхідність, сутність та призначення контролю страхової діяльності.
2. Менеджмент ризиків у страховій діяльності.
3. Управління формуванням та використанням прибутку.

Варіант 9

1. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
2. Особливість ідентифікації й оцінювання страхових ризиків. Страхові тарифи.
3. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Варіант 10

1. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
2. Способи управління ризиками у страховій діяльності.
3. Показники фінансового стану страхової компанії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Закон* України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. № 1577-2ВР.
2. *Закон* України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР.
3. *Закон* України “Про страхування” від 7 березня 1996 р. № 86/96.
4. *Закон* України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12 липня 2001 р. № 2664-III.
5. *Закон* України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 1 липня 2004 р. № 1961-IV.
6. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками” від 18 грудня 1996 р. № 1523.
7. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Типове положення про організацію діяльності аварійних комісарів” від 5 січня 1998 р. № 8.
8. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів” від 17 серпня 2001 р. № 1211.
9. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків–нерезидентів” від 15 жовтня 2003 р. № 1640.
10. *Розпорядження* Кабінету Міністрів України “Концепція розвитку страхового ринку України до 2010 р.” від 23 серпня 2005 р. № 369-р.
11. *Розпорядження* Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України “Ліцензійні умови провадження страхової діяльності” від 28 серпня 2003 р. № 40.
12. *Розпорядження* Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України “Правила розміщення страхових резервів із страхування життя” від 26 листопада 2004 р. № 2875.
13. *Розпорядження* Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України “Правила формування, обліку та роз-

- міщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя” від 17 грудня 2004 р. № 3104.
14. *Ансофф И.* Новая корпоративная стратегия: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1999. — 416 с.
  15. *Базилевич В. Д.* Страховий ринок України. — К.: Товариство “Знання”, КОО, 1998. — 374 с.
  16. *Балабанов И. Т.* Риск-менеджмент. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 192 с.
  17. *Бігдаш В. Д.* Страхування: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 448 с.
  18. *Бігдаш В. Д.* Особливості дослідження вітчизняного страхового ринку при розробці стратегії страховика // Наукові праці МАУП. Вип. 8. Проблеми формування і розвитку ринкової економіки в Україні. — 2003. — С. 234–239.
  19. *Біленчук Д. П., Біленчук П. Д., Залетов О. М., Клименко Н. І.* Страховое право України: Підручник. — К.: Атіка, 1999. — 368 с.
  20. *Боумэн К.* Основы стратегического менеджмента. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 175 с.
  21. *Бондар О., Залетов О., Фурсевич П.* Обов’язкове страхування. — К.: BeeZone, 2005. — 496 с.
  22. *Васильев В.* Вариант упорядочения страховых организаций по надежности на основе доступной публичной отчетности // Финансовые услуги. — 1998. — № 9–10. — С. 18–23.
  23. *Виханский О. С.* Стратегическое управление: Учебник. — М.: Гардарики, 1998. — 296 с.
  24. *Галагуза Н. Ф.* Страховые посредники. — М.: Учебно-консультационный центр “ЮрИнфоР”, 1998. — 208 с.
  25. *Гоцуляк С. А., Залетов А. Н., Перетяжко А. И., Шевченко В. И.* Страховое дело в Украине: состояние, тенденции, перспективы. — К.: Международная агенция “BeeZone”, 2005. — 416 с.
  26. *Денисова И. П.* Финансовый анализ деятельности страховой компании. — М.: “Экспертное бюро-М”, 1998. — 138 с.
  27. *Дойль П., Штерн Ф.* Маркетинг, менеджмент и стратегии. — 4-е изд.: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 2007. — 544 с.
  28. *Ефимов С. Л.* Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пособ. — М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 1996. — 416 с.
  29. *Ефимов С. Л.* Организация управления страховой компанией: теория, практика, зарубежный опыт. — М.: РЮИД, 1995. — 150 с.

30. *Залетов О. М., Слюсаренко О. О.* Основи страхового права України: Навч. посіб. з комп'ютерним довідником "Дінай: Страхування" / За ред. д. е. н. Б. М. Данилишина. — К.: Міжнародна агенція "BeeZone", 2003. — 384 с.
31. *Залетов А. Н.* Страхование в Украине / Под ред. д. е. н. О. О. Слюсаренко — К.: Международная агенция "BeeZone", 2002. — 452 с.
32. *Зернов А. А., Зубец А. Н.* Системные исследования страхового регулирования. — М.: Страховое ревю, 1997. — 144 с.
33. *Зозуля Н.* Финансовое планирование как метод осуществления финансово-экономической стратегии страховой компании // Финансы. — 1998. — № 10. — С. 38–40.
34. *Зубец А. Н.* Страховой маркетинг. — М.: АНКЛ, 1998. — 257 с.
35. *Зубец А. Н.* Страховой маркетинг в России: Практическое пособие. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. — 344 с.
36. *Кляпків М. С.* Страхування фінансових ризиків: Монографія. — Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш. — 2002. — 570 с.
37. *Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф.* Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело, 1992. — 704 с.
38. *Мних М. В.* Страхування в Україні: Сучасна теорія і практика: Підручник. — К.: Знання України, 2006. — 284 с.
39. *Новицька Т.* Галактика-страхування: проект комплексної автоматизації бізнес-процесів у страховій сфері // Страхова справа. — 2003. — № 2. — С. 48–50.
40. *Огляд міжнародного страхового ринку: кожна країна — своя історія, традиції та шляхи становлення* // Страхова справа. — 2002. — № 3. — С. 40–45
41. *Орланюк-Малицкая Л. А.* Платежеспособность страховой организации. — М.: Анкил, 1994. — 152 с.
42. *Основы страховой деятельности: Учебник* / Отв. ред. проф. Т. А. Федорова. — М.: БЕК, 2001. — 768 с.
43. *Охріменко О. О.* Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємство): Навч. посіб. — К.: Міжнародна агенція "BeeZone", 2005. — 416 с.
44. *Портер Майкл Е.* Стратегія конкуренції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998. — 390 с.
45. *Приходько В. С.* Бухгалтерський облік страхової діяльності: Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: Лібра, 2002. — 216 с.

46. *Страхование: принципы и практика*/Сост. Дэвид Бланд. — Пер. с англ. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 416 с.
47. *Страховое посередництво: Теорія та практика: Навч. посіб.*/Ред. Залетов О. М. — К.: BeeZone, 2004. — 416 с.
48. *Страховий ринок України 1993–2001 рр.* // Финансовые услуги. — 2001. — № 6.
49. *Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник* / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.
50. *Страховання: Підручник* / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець, д-р. екон. наук, проф. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.
51. *Страховання: теорія та практика: Навч.-метод. посіб.* / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко та ін.; За заг. ред. проф. Н. М. Внукової — Харків: Бурун Книга, 2004. — 376 с.
52. *Суксін В., Нечипоренко В.* Стратегічне планування в поєднанні теорії і практики // Страхова справа. — 2003. — № 3. — С. 82–85.
53. *Сурмин Ю. П.* Теория систем и системный анализ: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 368 с.
54. *Сухов В. А.* Государственное регулирование финансовой устойчивости страховщиков. — М.: Анкил, 1995. — 112 с.
55. *Твердохліб М.* Інформаційне забезпечення менеджменту. — К., 2000.
56. *Турбина К. Е.* Тенденции развития мирового рынка страхования. — М.: Анкил, 2000. — 320 с.
57. *Уткин Э. А.* Риск-менеджмент. — М.: Ассоциация авторов и издателей "ТАНДЕМ"; Изд-во ЭКМОС, 1998. — 288 с.
58. *Хемптон Д.* Финансовое управление в страховых компаниях. — М.: Анкил, 1995. — 263 с.
59. *Шериньова З. Э., Оборська С. В.* Стратегічне управління. — К.: КНЕУ, 1999. — 384 с.
60. *Шумелда Я. П.* Страховання: Навч. посіб. — К.: Міжнародна агенція "БІЗОН", 2007. — 384 с.
61. *Щёкин Г. В.* Как эффективно управлять людьми. — К.: МАУП, 1999. — 400 с.
62. *Юрченко Л. А.* Финансовый менеджмент страховщика: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 199 с.
63. <http://www.dfp.gov.ua>
64. <http://www.forinsurer.com>

65. <http://www.insurancetop.com>

66. <http://www.rada.gov.ua>

Додаткова

67. *Айвазян С. А., Балкин Д. Я., Баснина Т. Д. и др.* Стратегии бизнеса: Аналитический справочник/ Под ред. Г. Б. Клейнера. — М.: КОНСЭКО, 1998. — 496 с.
68. *Ансофф И.* Стратегическое управление. — М.: Экономика, 1989. — 314 с.
69. *Алтынникова И.* Формирование страховых резервов. — М.: Агентство финансового маркетинга, 1995. — 208 с.
70. *Вітлінський В. В., Наконечний С. І.* Ризик у менеджменті. — К.: Борисфен, 1996. — 336 с.
71. *Ефимов С. Л.* Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Цериx—ПЭЛ, 1996. — 528 с.
72. *Залетов О. М.* СтрахуванняUA: Навч. посіб. / За ред. д. е. н. О. О. Слюсаренко — К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2003. — 320 с.
73. *Законодавство України про страхування: Зб. нормат. актів / За ред. П. Д. Біленчука, О. Ф. Філонюка, І. В. Яковенка.* — К.: Атіка, 1999. — 464 с.
74. *Журавлев Ю. М.* Формы и методы проведения перестраховочных операций. — М.: ЮКИС, 1993. — 190 с.
75. *Касимов Ю. Ф.* Начала актуарной математики. — Зеленоград, НТФ НИТ, 1994. — 184 с.
76. *Котлер Ф.* Основы маркетинга. — М.: Прогресс, 1993. — 733 с.
77. *Лапуста М. Г., Шаршукова Л. Г.* Риски в предпринимательской деятельности. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 224 с.
78. *Маркова В. Д., Кузнецова С. А.* Стратегический менеджмент: Курс лекций. — М.; Новосибирск: ИНФРА-М; Сибирское соглашение, 1999. — 288 с.
79. *Оберемчук В. Ф.* Стратегія підприємства. — К.: МАУП, 2000. — 128 с.
80. *Ротова Т. А., Руденко Л. С.* Страхування: Навч. посіб. — К.: КНТЕУ, 2001. — 400 с.
81. *Рябикин В. И.* Актуарные расчеты. — М.: Финстатинформ, 1996. — 89 с.
82. *Социальное и личное страхование. Опыт страхового рынка ФРГ.* — М.: Анкил, 1996. — 122 с.

83. *Страхование* от А до Я. Книга для страхователей/ Под ред. Л. И. Корчевской, К. Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 624 с.
84. *Страховой портфель* (Книга предпринимателя. Книга страховщика. Книга страхового менеджера.) / Отв. ред. Ю. Б. Рубин, В. И. Солдаткин — М.: СОМИНТЭК, 1994. — 640 с.
85. *Томпсон А.* Стратегический менеджмент. — М.: ЮНИТИ, 1998. — 576 с.
86. *Турбина К. Е.* Общества взаимного страхования. — М.: Анкил, 1993. — 56 с.
87. *Шахов В. В., Миллерман А. С., Медведев В. Г.* Теория и управление рисками в страховании. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 224 с.
88. *Шахов В. В.* Страхование: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 311 с.
89. *Шелехов К. В., Бигдаш В. Д.* Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. — К.: ІЕУГП, 2000. — 268 с.
90. *Шихов А. К.* Страхование: Учеб. пос. для вузов. — М.: ЮНИТИ, 2000. — 431 с.
91. *Экономика* страхования и перестрахования. — М.: АНКЛ, 1996. — с. 224.
92. *Юлдашев Р.* Российское страхование. Системный анализ понятий. — М.: Анкил, 2000. — 448 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Страховий менеджмент”	4
Зміст дисципліни “Страховий менеджмент”	4
Питання для самоконтролю	9
Методичні вказівки та завдання для контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання)	13
Список літератури	16

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *О. М. Каденко*

Зам. № ВКЦ-3759

Підп. до друку 27.02.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Ум. друк. арк. 1,28. Обл.-вид. арк. 1,15. Тираж 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП “Видавничий дім “Персонал”
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*